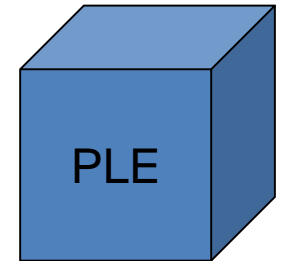

Praktická Lesnická Ekonomie v kostce.

Přednáška 25.3.2014.

LDF Brno.

Ing. Venuše Komárková, Ph.D.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Obsah přednášky

1. Praktická lesnická ekonomika
2. Strukturální znak uživatelů PLE.
3. Organizační členění PLE.
4. PLE základní organizační jednotky.
 5. PLE střediska.
 6. PLE ústředí firmy
 - 6.1. Účetnictví firmy
 - 6.2. IT systém firmy
 - 6.3. Daňové a ostatní legislativní povinnosti
- 6.4. Obchodní činnost (prodej výrobků a služeb)
 - 6.5. Kontrolní činnost
 - 6.6. Obrana a ochrana firmy
 - 6.7. Financování firmy
7. Specifika dle subjektů
8. Shrnutí – PLE v kostce.

1.Praktická lesnická ekonomika.

Ekonomika (hospodářství) je shrnutí hospodaření určitého subjektu například státu, organizace nebo jednotlivce. Věda, která zkoumá finanční chování subjektů, které se ekonomicky projevují, se nazývá ekonomie.

2. Strukturální znak uživatelů PLE.

Uživatelé praktické lesnické ekonomiky :

1. Vlastníci lesa – FO, komunální majetky, apod.
2. Dodavatelé služeb (podnikatelské firmy) – pro správce majetku, pro vlastníky
3. Správci lesních majetků – např. LČR, s.p., VLS
4. Ostatní (výstupy PLE např. soudní znalci, státní a ostatní organizace - ČSÚ)

Ekonomické jednotky vlastníků nebo správců lesa a jejich dodavatelů služeb, ve kterých se v rámci plánovaného využívání a obhospodařování lesního majetku provádí hospodářská činnost za účelem naplnění hospodářské funkce lesního majetku a zisku.

3. Organizační členění PLE.

Ústředí firmy
Vlastník

Středisková ekonomika
Nejčastěji středisko např. lesní výroby

Ekonomika základní organizační jednotky
(nejčastěji revíru, lesnického úseku,..)

4.PLE základní organizační jednotky.

1. **Plán výkonů** (Projekt TČ, PČ, ostatních činností,..) v **technických jednotkách (m3, ha, kus, hod,...) na časové období.**

2. **Náklady na:**
 - 2.1.**cizí výkony** (nakoupené služby –OSVČ,...) – porovnání požadavku a možnosti platit: sazby na technickou jednotku
 - 2.2.**práce vlastních zaměstnanců THP i D (mzdové náklady a ostatní osobní) –** výkonové normy v LH, odměna THP (režijní náklad :mzda, auto, počítač,mobil + ostatní). Zaručená mzda, pohyblivá složka mzdy. Minimální mzda.
 - 2.3. **spotřebu materiálu**
Hovoříme o přímých nákladech výroby – lze stanovit na jednotku produkce.
 - 2.4.zcela specifický náklad : nákup dříví od LČR (viz 2.3.)

3. **Výnosy z:**
 - 3.1. **prodeje dříví**
 - 3.2. **prodeje služeb**
 - 3.3. **prodeje ostatního majetku**

4. Specifika dodavatelského subjektu LČR: pořadí finanční závažnosti nákladů v TČ:

a) Nákup dříví dle ceníkových kódů a hmotností (řád: tis.Kč)

b) Výrobní náklady (řád stovek Kč)

c) Určení optimální sortimentace a optimální lokality výroby sortimentů dříví (řád stovek až tis.Kč)

U ostatních typů subjektů bod 4a) odpadá – hospodaření na vlastním majetku.

5. Kontrolní činnost – analýza odchylek od plánovaných přímých výrobních, ale i režijních nákladů na nejnižší organizační jednotce – základní předpoklad pro efektivní řízení nákladů firmy.

6. Mistr lesní výroby je manažer v pravém slova smyslu – ekonomická, výrobní a obchodní zdatnost je základem ziskovosti činnosti.

Určení míry zaměstnanosti na LÚ

Obecně platné:

Dělnické profese – dle objemu technických jednotek a ročního výkonu na jednoho člověka

Diference dle typu subjektů (vlastník, dodavatel LČR,..)

THP

Dodavatel prací – dle ročního objemu TČ a PČ na lesnický úsek (revír); nejčastěji cca 10 – 12 ti.m³ těžby a 1 – 2 mil. Kč PČ.

Existují různé modifikace – např. 20 – 30 tis. m³ bez PČ a v příhodných terénech (převaha harvestorových těžeb), výpomoc přes exponované roční období – ochrana lesa

Rozloha revíru : cca 1000 – 1200 ha

Vlastník :

Revír cca 600 – 800 ha v plném rozsahu odborných provozních činností

5. PLE střediska

1. Tvorba středisek v rámci organizační struktury firmy je vždy záležitostí :
 - a) Produktu (objemu, podobné činnosti,apod...) – středisko lesní výroby tvoří např.:(lesní výroba, školky, provoz HV).
 - b) Regionu
 - c) Ostatních vlivů

Vedení střediska je většinou pouze záležitostí režijních nákladů fixních.

Případná odchylka zaměstnanosti v důsledku např. prudkého nárůstu objemu technických jednotek je záležitostí variabilních režijních nákladů.

Správná reže.

6. PLE ústředí firmy(vrcholový management), vlastník (pojem správní režie)

6.1.Účetnictví firmy = centrální informační systém.

Zachycuje ve finančním vyjádření ekonomické procesy uvnitř firmy a její vztahy k okolí. Jeho cílem je věrné zobrazení skutečnosti na základě kvantifikovatelných peněžních hodnot.

6.1.1 Účetnictví finanční.

6.1.1.1. Pojmy finančního účetnictví:

Rozvaha = finanční vyčíslení aktiv a pasiv

Výsledovka = finanční vyčíslení činnosti firmy během určitého časového období

Podvojně účetnictví = evidence obchodních případů, kdy každá účetní operace je zachycena na dvou stranách účtů (má dáti, dal).
Účtová osnova.

Investiční majetek : majetek, který svoji hodnotu do nákladů rozpouští postupně formou odpisů

Investiční plán = plán pořízení investičního majetku a zdroje jeho finančního krytí (**Pravidlo investování: pořadí investic určuje to, co mě živí**).

6.1.2. Provozní účetnictví

Hlavní úkoly jsou : zjišťování nákladů a tržeb, podklady pro analýzy a strategie, shrnutí nákladů dle oblastí zodpovědnosti jednotlivých řídicích pracovníků (střediska, útvary,..)

Účtují se náklady dle druhů (energie, mzdy, materiál –mnohdy v časovém rozlišení), dle nákladových středisek a prostředků, stanovují se náklady na kalkulační jednici (na m³ těžby dříví, přibližování,..).

Pravidlo : schopný hlavní účetní znamená poklad pro firmu poklad!!!

6.2. IT systém firmy.

IT firemní systém – nezbytný nástroj fungování firmy a zpracování, přenosu a vyhodnocování ekonomických informací.

- Zcela specifická individuální firemní řešení.
- Nejznámější software v lesnictví : firma Hasoft (Seiwin),PDS, Melco, Lesma, SAP,...

Pravidlo : správné nastavení rozsahu informací v čase je základem pro efektivní manažerské řízení firmy.

Příklad : dodavatel LČR x vlastník

6.3. Daňové a ostatní legislativní povinnosti

Ekonomický subjekt podléhá daňovým povinnostem dle svého typu. Nejčastěji : daň z příjmu, daň z přidané hodnoty, silniční daň, odvod SSZ, finančnímu úřadu, daň z nemovitostí,...

Ostatní : stát - ČSÚ, Intrastat

Bezdlužnost vůči státu a beztrestnost firmy i jejích zástupců jsou nezbytným předpokladem pro její fungování.

6.4.Obchodní činnost (prodej výrobků a služeb) .

Tržby z prodeje dříví tvoří většinou hlavní složku tržeb firmy a určují míru zisku.

Specifika :

- ČR není určujícím faktorem evropského trhu s kulatým dřívím
- Vysoký export
- Ztráta pozice českého dřevozpracujícího průmyslu
- Vliv kalamitních podmínek
- Přebytek a poptávka trhu, aktuální situace
- Vliv LČR

Ekonomicko – obchodní kroky : obchodní jednání, uzavření kupní smlouvy, dodávka dříví, fakturace (samofakturace), přenos do IT systému firmy, vyhodnocování a kontrola obchodní činnosti – zpeněžení dříví, tzv. ryzí ceny na lokalitě OM, ceníkové x realizační ceny.

Základem obchodní činnosti jsou kupní smlouvy (ceny, splatnost – vliv na cash flow).

6.5.Kontrolní činnost

Nezbytný předpoklad porovnání průběžného (měsíčního), finálního (ročního) a plánovaného (měsíc,rok, zakázka) stavu provozních ekonomických ukazatelů (zisk, ztráta). Provádí se hlavně na úrovni nejnižších organ.jednotek, které jsou hlavním článkem tvorby hospodářského výsledku firmy.

Předmětem kontroly je na LÚ je hlavně:

1. Dodržování nastavených principů odměňování (sazby, normy)
2. Dodržování nákupních cen materiálu.
3. Dodržování kvality sortimentace dříví a časový objem plnění dodávek odběratelům.
4. Dodržování objemu činností v v technických jednotkách.
5. Účetní a fyzický stav zásob dříví.
6. Výše režijních nákladů.

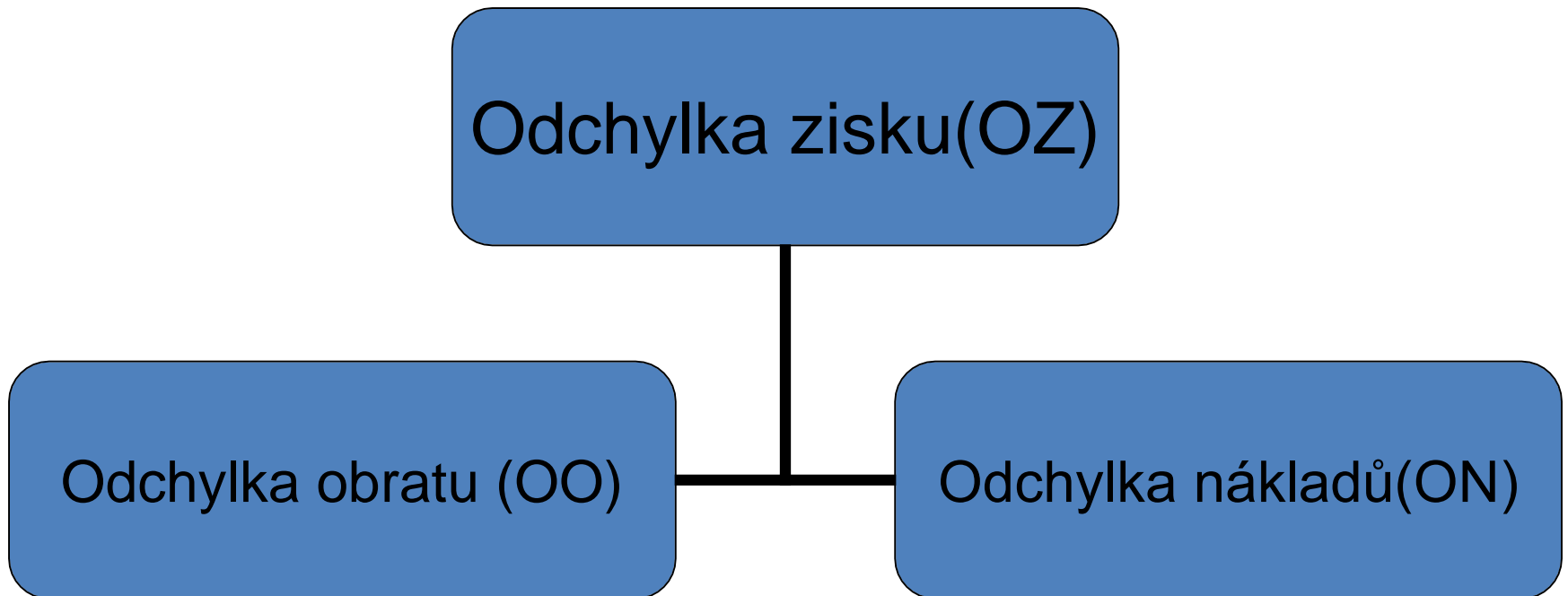
Kontrolní činnost na dalších organizačních stupních firmy

Předmětem kontroly jsou již převážně (ale ne jenom- závisí to na organizačním uspořádání) režijní (správní) náklady, které tvoří zaměstnanci (externí dodavatelé) a firemní zázemí v podobě nemovitého a movitého majetku a další vybavenosti.

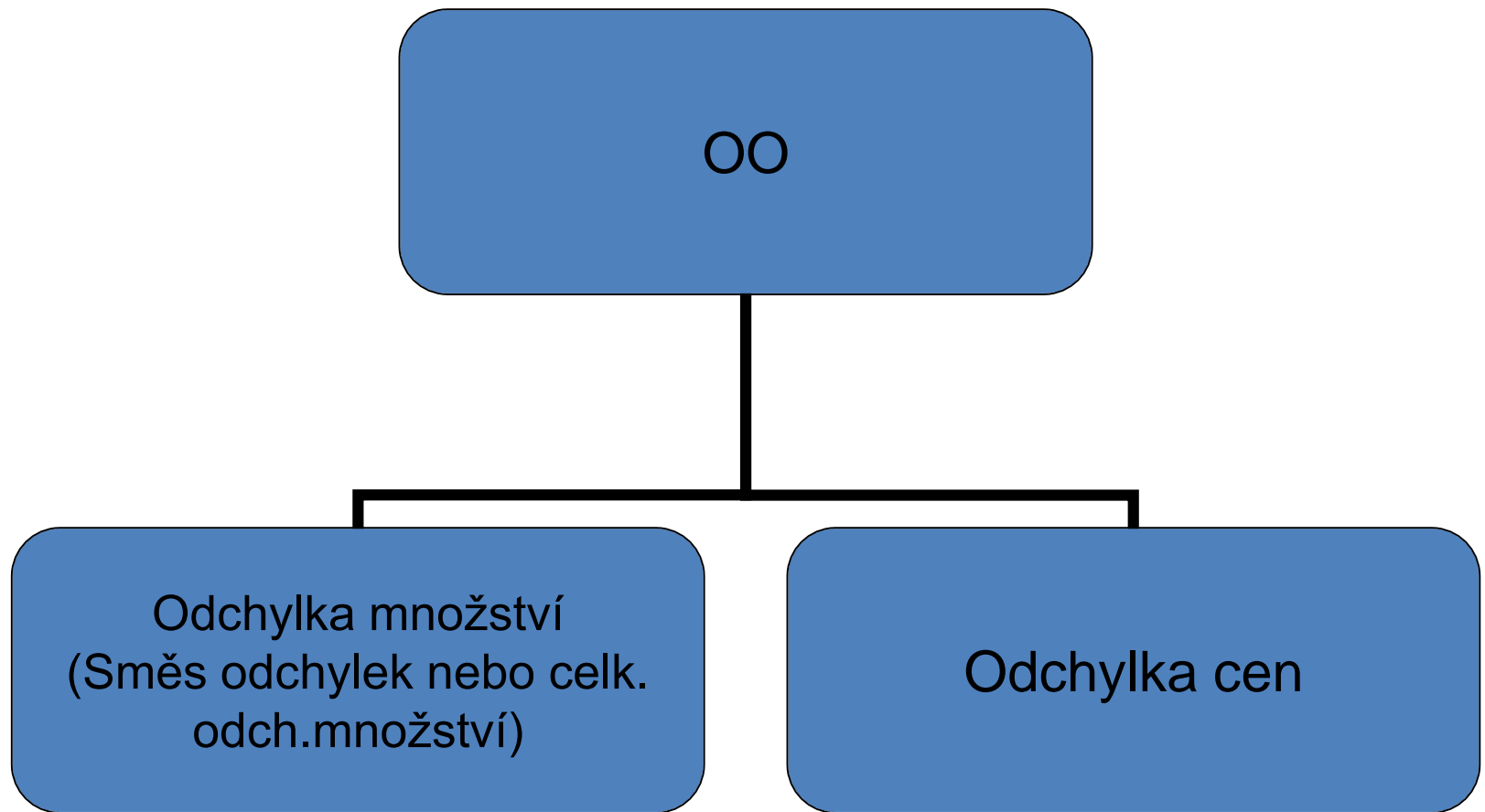
Při zjištění odchylky zisku od plánované hodnoty je potřeba provést analýzu stavu a zpětnou vazbou zjednat nápravu. Nápravná opatření mají různé formy (od snížení techn.jednotek po výměnu zaměstnance-dodavatele).

Dále uvedené obecné schéma a jeho části jsou aplikovatelné na všech organizačních úrovních firmy.

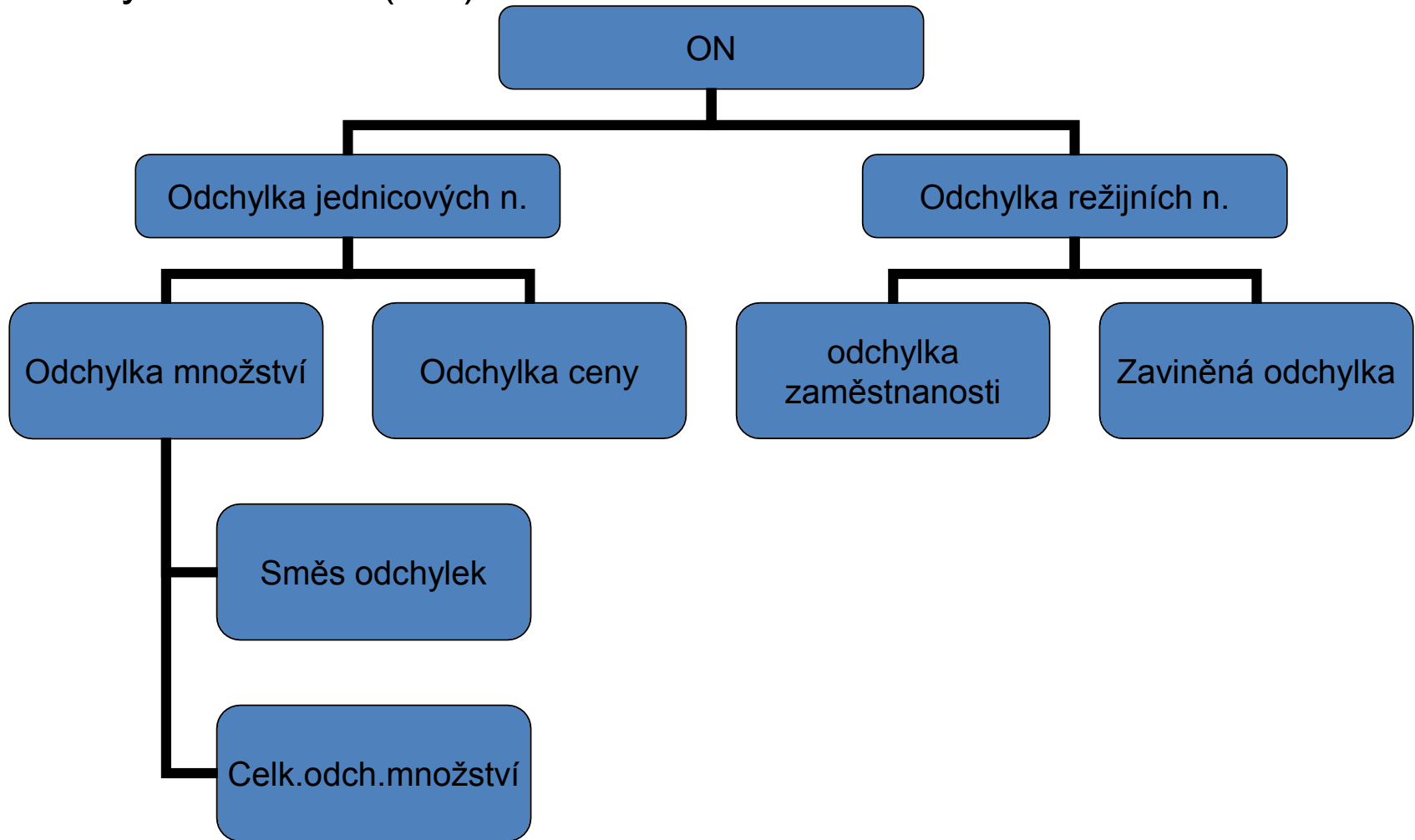
Možné příčiny odchylek zisku (Seiler 2005:380 in Podnikání v lesním hospodářství a dřevařském průmyslu 2009 str.492).

Odchylka obratu (OO):

Odchylka nákladů (ON):

6.6.Obrana a ochrana firmy (vlastníka,subjektu) ve vztahu k vnějšímu okolí – ryze nákladové položky.

1. Kvalitní dodavatel právních služeb.
2. Vnitřní firemní systém pravomocí informačních, ekomonických (kromě definovaných z pozice právní formy společnosti – a.s., s.r.o.).

Týká se : podpisu smluv, nákupu a prodeje – výše financí spolu s výší pozice, jednání se zástupci institucí

3. Pojištění – běžné hospodářské činnosti,majetku, lesních porostů,plateb odběratelů, exportních plateb odběratelů, apod....

Příklady : požadavky LČR, pojištění

6.7.Financování firmy

Spotřeba materiálu a energií, pořízená výrobní zařízení, mzdy pracovníků, zásoby,.. vážou finanční prostředky. Tyto se vracejí až po úhradě tržeb za realizaci výkonů firmy. V období mezi použitím finančních prostředků a úhradou tržeb je potřeba kapitálu.

Financování je tedy souborem opatření , která mají zajistit potřebné finanční prostředky pro aktivity firmy.

Cash flow – finanční tok – informuje o změnách zdrojů kapitálu a jeho použití v průběhu roku.

Firma musí dostát svým finančním závazkům v termínu.

Typy financování :

Vnitřní a vnější.

Vnitřní : např.

- **Z realizovaných výkonů**
- Z odpisů
- Z nerozděleného zisku

Vnější: např.

- Vlastním kapitálem vlastníků
- Cizím kapitálem = úvěrové financování (krátkodobě: zálohy od zákazníků,krátké bankovní úvěry a dlouhodobě : bank.úvěry)

Formy : např.leasing, factoring, dotace

VŠE JE OBCHOD – i jednání s bankou!

Důležité : plán cash flow

Pomocné nástroje : zkrácení splatnosti odběratelů dříví (služeb)

Obecně : druhotná platební neschopnost – problém lesnicko dřevařského sektoru (aktuální situace)

Pravidlo selského rozumu a ubírání nul !

7.Specifika dle subjektů.

1. Zákon č.90/2012 S., o obchodních korporacích (1.1.2014) a NOZ
2. Vlastník lesního majetku – daňová rezerva na pěstební činnost, oceňování lesních porostů (nejen pozemků), pojištění lesních porostů

Daňové rezervy

Zákon č. 593/1992 Sb. o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

Upravuje rezervy na pěstební činnost, na odbahnění rybníka, na sanaci pozemků dotčených těžbou a na vypořádání důlních.

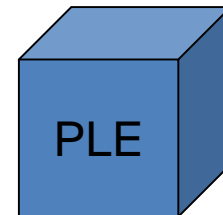
Daňové rezervy např.i na opravy hmotného majetku.

3. Čerpání dotací – obecně ve výhodě vlastníků lesního majetku, v nevýhodě dodavatelské subjekty LČR

8. Shrnutí

Kostka provozní lesnické ekonomiky: ☺

1. Normy, sazby, jednicové náklady
2. Výrobní náklady, režijní (správní náklady), variabilita a fixnost nákladů, nákladová střediska, obrat, výnos, výdaj, příjem, tržba
3. Účetnictví provozní a finanční, obchodní činnost, financování, investice, IT, ochrana a obrana
4. Řízení cash flow s jistotou
5. Zisk, ztráta, plánování, zjištění příčin odchylek, kontrolní činnost
6. Intuice, zpětná vazba, reakce na změnu, výběr zaměstnanců a dodavatelů.

S díky za pozornost a přáním hodně
úspěchů

Venuše Komárková - Kinská